

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea art.84 din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului și pentru completarea art.121 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea art.84 din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului și pentru completarea art.121 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal (b54/14.02.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/969 din 21.02.2022 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D169/22.02.2022,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată, și al art.46 alin.(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea art.84 din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și completarea art.121 alin.(1) din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare.

În acest sens, se propune reglementarea obligației minorului agresor și a familiei sale de a participa la programele speciale de consiliere psihologică, organizate de serviciile de specialitate publice sau private, iar în lipsa acordului părinților, măsura să poată fi dispusă de instanțele judecătorești competente în sarcina minorului agresor.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h)

din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

3. Precizăm că scopul reglementării, așa cum acesta este indicat în Expunerea de motive, nu poate fi realizat prin intervențiile legislative propuse prin proiect.

Menționăm că, potrivit Expunerii de motive, se preconizează rezolvarea unei probleme *„care a rămas nereglementată în legislația românească. Astfel, în cazul minorilor agresori, în legislația actuală nu există o reglementare privind obligativitatea de participare a acestora la programele speciale de consiliere psihologică, organizate de serviciile de specialitate publice sau private”*.

Pentru reglementarea acestei situații, prin proiect se intervine legislativ asupra art.84 din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, însă dispozițiile propuse nu se integrează armonios în cuprinsul actului normativ de bază, nefiind corelate cu dispozițiile acestuia.

Astfel, **la art.I pct.1** se propune modificarea art.84 alin.(3) din Legea nr.272/2004, în sensul instituirii obligației părinților minorului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal de a participa **împreună cu acesta**, la programele speciale de consiliere psihologică, organizate de serviciile publice sau private.

Menționăm că, în formularea aflată în prezent în vigoare, respectiva normă instituie numai în sarcina părinților respectivului minor obligația de a participa la ședințele de consiliere psihologică efectuate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în baza unui program personalizat de consiliere psihologică.

Această obligație a părinților este **distinctă** de obligațiile care pot fi impuse minorului potrivit dispozițiilor art.85 alin.(1), printre care se află și obligația de a urma unele tratamente medicale, **consiliere sau psihoterapie**, precum și de serviciile specializate care se asigură acestuia în temeiul art.88 alin.(1).

Or, reglementarea propusă nu are în vedere această distincție, instituind o obligație în sarcina minorului care nu este prevăzută în corelație cu dispozițiile care stabilesc conținutul celor două măsuri care se pot lua față de acesta - plasamentul și, respectiv, supravegherea specială.

Mai mult decât atât, textul propus nu întrunește cerințele de claritate, previzibilitate și accesibilitate, întrucât se referă, în mod generic, la

obligatia de a participa la programele de consiliere psihologica organizate de „servicii publice sau private”, fara a stabili care sunt acestea. In plus, prin utilizarea termenului „servicii” se instituie o reglementara neclara, intrucât Legea nr.272/2004 se refera, in cuprinsul art.119 - 123, la „serviciile de protectie speciala”, in cadrul carora se asigura inclusiv consilierea psihologica a copiilor si a parintilor.

Prin urmare, modificarea art.84 alin.(3) nu poate fi realizata in forma propusa prin proiect.

4. In ceea ce priveste norma propusa la **art.I pct.2** pentru art.84 alin.(4), semnalam ca textul se refera la dispunerea unei „masuri”, neinteleghandu-se cu claritate daca este vizata obligatia prevazuta la alin.(3) sau o alta masura. Observatia are in vedere si faptul ca norma propusa se refera la „acordul parintilor”, in vreme ce alineatul precedent nu reglementeaza o astfel de conditie.

De altfel, in sistemul Legii nr.272/2004, stabilirea unei astfel de „masuri” - in fapt a unei astfel de obligatii - de catre instanta de judecata nu se poate face decat ca urmare dispunerii masurii plasamentului sau a supravegherii speciale. In plus, potrivit art.84 alin.(1), acordul parintilor este necesar pentru a se putea dispune una dintre aceste din urma masuri de catre comisia pentru protectia copilului, in lipsa respectivului acord masura fiind dispusa de catre instanta de judecata.

Mai mult decat atat, textul propus pentru art.84 alin.(3) se refera la posibilitatea dispunerii respectivei „masuri” numai in cazul minorilor „implicati in acte de agresiune asupra altor minori sau asupra unor persoane adulte”, in vreme ce actul normativ de baza stabileste masurile care se pot lua fata de copilul care a savarsit o fapta penala - oricare ar fi ea - si care nu raspunde penal.

Prin urmare, norma propusa pentru art.84 alin.(3) nu se integreaza in ansamblul reglementarii existente in materie si nu este suficient de clara pentru a putea fi aplicata in practica.

Aşa cum a subliniat Curtea Constituțională în Decizia nr.30/2019, *„trăsătura esențială a statului de drept o constituie supremația Constituției și obligativitatea respectării legii (...). În acest sens, prin Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, paragraful 225, Curtea a reținut că una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative și că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar și precis pentru a putea fi aplicat”*.

5. În ceea ce privește **art.II**, precizăm că normele propuse pentru art.121 alin.(1) lit.g) și h) nu ar putea stabili obligații decât în sarcina minorului, pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate, stabilite față de acesta dacă a săvârșit o infracțiune.

Or, norma preconizată pentru **lit.g)** instituie obligația de a participa la programe speciale de consiliere psihologică atât în sarcina minorului care răspunde penal, cât și în sarcina părinților acestuia sau a reprezentantului său legal, **deși aceștia din urmă nu pot răspunde penal pentru fapta săvârșită de minor și nici nu li se poate aplica o măsură educativă.**

Întrucât măsurile educative sunt sancțiuni de drept penal, stabilirea în lege și aplicarea acestora nu se poate face decât cu respectarea principiului fundamental al personalității răspunderii penale, astfel încât textul nu poate fi adoptat.

Pe de altă parte, norma propusă pentru **lit.h)** nu se corelează cu specificul măsurilor educative, întrucât modul de aplicare a obligațiilor impuse minorului pe durata executării măsurilor educative nu poate fi stabilit în funcție de acordul părinților sau al reprezentantului legal al minorului care răspunde penal.

În plus, referirea la dispunerea măsurii de către „instanțele judecătorești competente” apare ca fiind superfluă, întrucât obligațiile impuse minorului nu pot fi stabilite decât de instanța de judecată, astfel cum se prevede, de altfel, în cuprinsul părții introductive a art.121 alin.(1).

Totodată, textul este neclar, nefiind corelat cu terminologia specifică dreptului penal în ceea ce privește referirea la „agresor”, precum și la „soluționarea cazurilor cu minori implicați în acte de agresiune asupra altor minori sau asupra unor persoane adulte”.

***

Ținând seama de cele de mai sus, reglementarea preconizată nu poate fi promovată în forma propusă prin proiect.

p. PREȘEDINTE

Florin IORDACHE

București
Nr.267/18.03.2022